

1 NAMJENA

Namjena ovoga dokumenta je prikaz kriterija koje moraju ispunjavati ocjenitelji i eksperti u sustavu akreditiranja BiH, opis postupaka pozivanja i prijavljivanja novih ocjenitelja i eksperata, opis postupaka odabira kandidata za ocjenitelje i eksperte, opis postupaka za osposobljavanje kandidata, definiranje zahtjeva za održavanje njihove osposobljenosti te opis postupaka praćenja rada ocjenitelja i eksperata koji se koriste u procesu ocjenjivanja.

2 DEFINICIJE, SKRAĆENICE

2.1 ocjenjivanje (BAS EN ISO/IEC 17011:2005, tačka 3.7)

proces koji provodi akreditacijsko tijelo da ocijeni kompetentnost TOU, a koji se temelji na određenom(im) standardu(ima) i/ili drugim normativnim dokumentima za neko definirano područje i opseg akreditacije.

2.2 ocjenitelj (BAS EN ISO/IEC 17011:2005, tačka 3.8)

osoba koju je odredilo akreditacijsko tijelo da obavi, sama ili u sastavu tima za ocjenjivanje, ocjenjivanje TOU.

2.3 kompetentnost (BAS ISO 19011:2002, tačka 3.14)

dokazane osobne značajke i dokazana sposobnost primijeniti znanje i vještine

2.4 tijelo za ocjenjivanje usklađenosti – TOU (BAS EN ISO/IEC 17011:2005, tačka 3.10)

tijelo koje pruža usluge ocjenjivanja usklađenosti i koje može biti predmetom akreditiranja

2.5 vodeći ocjenitelj (BAS EN ISO/IEC 17011:2005, tačka 3.15)

ocjenitelj kojem je dodijeljena cjelokupna odgovornost za specificirane aktivnosti ocjenjivanja.

2.6 ekspert (BAS EN ISO/IEC 17011:2005, tačka 3.12)

osoba koju je odredilo akreditacijsko tijelo da priskrbljuje specifično znanje ili ekspertizu u odnosu na područje i opseg akreditacije koja se ocjenjuje.

Opaska 1: Ekspert, koji nema osposobljenost ocjenitelja, mora uvijek biti u pratnji ocjenitelja.

OPASKA 2: Specifično znanje ili ekspertiza je ono koje se odnosi na organizaciju, proces ili aktivnost koji se ocjenjuju, ili jezik ili kulturu.

2.7 BATA – Institut za akreditiranje BiH,

2.8 MLA – Multilateralni sporazum o međusobnom priznavanju rezultata ispitivanja/kalibriranja/ certifikiranja

3 ZAHTJEVI ZA OCJENITELJE I EKSPERTE

3.1 Opći zahtjevi za ocjenitelje

Osobe koje u okviru BATA rade kao ocjenitelji, moraju ispunjavati sljedeće zahtjeve:

- moraju biti osposobljeni unutar sustava BATA, ili moraju imati status ocjenitelja akreditacijskih tijela potpisnica MLA za određeno područje akreditiranja,
- moraju biti sposobni pisano i usmeno komunicirati na jednom od jezika u BiH, ili na jeziku na kojem BATA ugovori akreditiranje,

- moraju održavati status ocjenitelja kontinuiranim ocjenjivanjem,
- nad njihovim radom BATA redovno vrši monitoring,
- pri monitoringu ne smije biti utvrđena neusklađenost koja bi kao korektivnu akciju zahtijevala oduzimanje statusa ocjenitelja.

3.2 Kategorije ocjenitelja/eksperata

BATA dodjeljuje ocjenitelju status za pojedino područje akreditiranja prema zahtjevima relevantnih standarda. Obzirom na ulogu u postupku ocjenjivanja, ocjenitelji se dijele na vodeće ocjenitelje i ocjenitelje.

Obzirom na njihove uloge u području akreditiranja i ocjenjivanja, ocjenitelji/eksperti su uvršteni u sljedeće kategorije:

- "VT" BAS EN ISO/IEC 17025 vodeći ocjenitelj za laboratorije,
- "VT" BAS ISO/IEC 17020 vodeći ocjenitelj za inspekcijiska tijela,
- "VT" BAS EN 45011 vodeći ocjenitelj za tijela za certificiranje proizvoda,
- "VT" BAS EN 45012 vodeći ocjenitelj za tijela za certificiranje sustava upravljanja,
- "VT" ISO 17024 vodeći ocjenitelj za tijela za certificiranje osoblja,
- "TO" ocjenitelj (za područje),
- "TE" ekspert (za područje)
- "KAN" kandidat za ocjenitelja (za područje)

3.3 Kriteriji

3.3.1 Ocjenitelji

Ocjenitelji moraju biti tehnički kompetentni i posjedovati najnovija saznanja o standardnim metodama i specifikacijama za kalibriranje/ispitivanje/sisteme upravljanja kvalitetom/sisteme upravljanja okolišem/inspekciju/proizvode/osoblje u onim područjima u kojima se od njih očekuje da obave ocjenjivanje.

Ocjenitelji moraju imati stupanj osposobljenosti najmanje VSS. Oni moraju biti osposobljeni efektivno komunicirati, i u pisanju i u govoru.

Ocjenitelji moraju posjedovati potrebnu kombinaciju osposobljenosti i iskustva koja im omogućava djelovati efektivno kao članovi tima za ocjenjivanje.

Ocjenitelji ne smiju imati bilo kakve interese (komercijalne, financijske ili druge) koji mogu uticati da se ponašaju drugačije nego na neovisan ili nediskriminirajući način niti davati usluge savjetnika TOU koja su ili žele biti u sistemu akreditiranja BiH.

Ocjenitelji moraju biti obučeni do obima potrebnog za osiguranje njihove kompetentnosti u vještinama potrebnim za ocjenjivanje. Obučavanje u sljedećim područjima treba smatrati posebno značajnim:

- poznavanje i razumijevanje odgovarajućeg standarda; BAS ISO/IEC 17020, BAS EN ISO/IEC 17025, BAS EN 45011, BAS EN 45012, BAS EN 45013, BAS ISO 9000:2001, BAS ISO 9001:2001, BAS ISO 14001 i pravila "BATA",
- vještinu u tehnikama ocjenjivanja, provjeravanje, postavljanje pitanja, vrednovanje i izvješćivanje,
- znanje i razumijevanje relevantnih zahtjeva zakona, procedura akreditiranja i zahtjeva akreditiranja,
- znanje o relevantnom metodu ocjenjivanja i dokumentima ocjenjivanja.

Svi ocjenitelji, prije nego poduzmu ocjenjivanje za potrebe "BATA", moraju učestvovati i sa uspjehom završiti obuku za ocjenitelja koji organizira "BATA", ili odgovarajuću obuku koju "BATA" priznaje (vidi 5.3.1).

3.3.2 Vodeći ocjenitelji

Pored zahtjeva navedenih za ocjenitelje, vodeći ocjenitelji moraju posjedovati:

- (a) kombinaciju vještina, osposobljenosti i iskustva potrebnih da djeluju efektivno kao rukovodioci tima ocjenitelja,
- (b) detaljno poznavanje sistema upravljanja i njihove primjene u laboratorijima/ inspekcijским tijelima/certifikacijskim tijelima,
- (c) detaljno poznavanje odgovarajućeg standarda, pravila "BATA" i drugih relevantnih zahtjeva te biti u stanju izvršiti prosudbu u odnosu na te zahtjeve,
- (d) vještine u tehnici ocjenjivanja, tj. provjeravanju, postavljanju pitanja, vrednovanju i izvješćivanju, znanje metoda identificiranja i naknadne provjere korektivnih akcija proisteklih iz nalaza ocjenjivanja te u tehnici nadzora nad laboratorijem/inspekcijским tijelom/certifikacijskim tijelom.

Ocjenitelj mora učestvovati u minimum 5 ocjenjivanja unutar 3 uzastopne godine prije datuma prvog imenovanja kao vodećeg ocjenitelja, od kojih jedno treba, ukoliko ne postoje opravdani razlozi, biti ocjenjivanje unutar jedne godine prije imenovanja.

3.3.3 Eksperti

Eksperti moraju biti tehnički kompetentni i posjedovati najnovija saznanja o standardnim metodama i specifikacijama za kalibriranje/ispitivanje/sisteme upravljanja kvalitetom/sisteme upravljanja okolišem/inspekciju/ proizvode/osoblje u onim područjima u kojima se od njih očekuje ekspertno znanje.

Eksperti moraju imati stupanj osposobljenosti najmanje VSS. Oni moraju biti osposobljeni efektivno komunicirati, i u pisanju i u govoru.

Eksperti ne smiju imati bilo kakve interese (komercijalne, financijske ili druge) koji mogu uticati da se ponašaju drugačije nego na neovisan ili nediskriminirajući način niti davati usluge savjetnika TOU koja su ili žele biti u sistemu akreditiranja BiH.

4. POSTUPAK ODABIRA NOVIH OCJENITELJA

BATA angažira ocjenitelje na temelju ukazanih potreba. Pri tome se uzima u obzir razvitak novih područja akreditiranja te brojnost kupaca usluga BATA na pojedinom području.

4.1 Postupak odabira kandidata za ocjenitelje

Za osiguranje potrebnog broja ocjenitelja BATA se u pravilu, ako angažiranje vlastitih ocjenitelja nije moguće, opredijelila za angažiranje vanjskih suradnika, a također se uključuju i ocjenitelji akreditacijskih tijela koji imaju status ocjenitelja kod tijela potpisnica MLA.

Prema ukazanoj potrebi za novim ocjeniteljima, BATA na formalan način, prema relevantnom Zakonu, objavom javnog natječaja u javnim medijima, upućuje poziv pojedincima i članovima strukovnih organizacija za uključjenje u proces akreditiranja kao ocjenitelje/eksperte.

4.2 Postupak odabira ocjenitelja drugih akreditacijskih tijela

Ako u registru ocjenitelja i eksperata nema osposobljenog ocjenitelja za zahtijevano područje, Pomoćnik direktora za kvalitet stupa u kontakt sa nekom od članica EA i potpisnica sporazuma o međusobnom priznavanju akreditacije kako bi dobio informacije o odgovarajućem ocjenitelju.

5 POSTUPAK PRIJAVLJIVANJA I OSPOSABLJAVANJA

5.1 Prijavljivanje kandidata za ocjenitelje/eksperte

Kandidati, koji žele sudjelovati u BATA kao ocjenitelji ili eksperti, prijavljuju se na javni natječaj iz točke 4 ovog dokumenta. Kandidati u prijavi točno navode područje na kome žele djelovati kao ocjenitelji/eksperti.

Ocjenitelji drugih akreditacijskih tijela prije prvog uključenja u postupak ocjenjivanja u BATA šalju ispunjen obrazac Upitnik za ocjenitelja OB 06-02 sa dodatnim dokazima koje pomoćnik direktora za kvalitet pregleda u smislu ispunjavanja zahtjeva.

5.2 Izbor kandidata prije početka osposobljavanja

5.2.1 Kriteriji za izbor

Uvjet za uključenje kandidata za postupak osposobljavanja je dostignuta formalna izobrazba, koja mora biti VSS.

Pored toga kandidat mora imati najmanje 4 godine radnog iskustva, od toga 2 godine u području za koje želi biti ocjenitelj. Mora imati znanja iz područja sistema upravljanja, koja je stekao kroz praksu ili učešćem na odgovarajućim tečajevima.

Pri izboru kandidata BATA provjerava osobne karakteristike kao što su sposobnost opažanja, ponašanje u duhu etike, spremnost razmotriti alternativne ideje i stajališta gledanja, taktičnost u odnosu sa ljudima, mogućnost razumijevanja situacije, ustrajnost, usredotočenost na utvrđene činjenice, odlučnost u pravovremenom donošenju zaključaka na temelju logičkog rasuđivanja i analize, pouzdanje u sebe.

Za vodeće ocjenitelje kandidati moraju imati sposobnost planirati ocjenjivanje i efektivno koristiti resurse za vrijeme ocjenjivanja, predstavljati tim za ocjenjivanje u komunikacijama sa kupcem, organizirati i usmjeravati članove tima za ocjenjivanje, priskrbiti upute i smjernice za ocjenitelje na obučavanju, voditi tim za ocjenjivanje da se dostignu zaključci ocjenjivanja, preduprijediti i razriješiti konflikte i pripremiti i kompletirati izvještaj o ocjenjivanju.

Kandidat kojeg BATA namjerava uključiti kao eksperta, mora pored osobnih karakteristika ispunjavati i zahtjeve iz područja struke, ali nije potrebno da ima posebna znanja i iskustva u području akreditiranja.

BATA prilikom izbora vodi računa i o kriterijima isključivosti kao što su velika zauzetost ocjenitelja, prepreke vezane za nepristranost pri ocjenjivanju te druge okolnosti koje bi kandidatu spriječile angažiranje ili učešće u sustavu akreditiranja. Pri izboru prednost imaju kandidati koji pokrivaju više stručnih područja.

5.2.2 Komisija za izbor kandidata prije početka angažiranja za ocjenitelje

Izbor kandidata vrši komisija, koju čine pomoćnik direktora za kvalitet, voditelj područja akreditiranja za koje se prijavio kandidat i zamjenik direktora BATA. Pri ocjenjivanju stručnosti komisija koristi i postojeća

mišljenja drugih stručnjaka i strukovnih udruženja. Pri izboru komisija uzima u obzir potrebe BATA za ocjeniteljima.

Pomoćnik direktora za kvalitet obavlja razgovor sa kandidatom koji se prijavio na javni natječaj i provjerava podatke o osposobljenosti u struci, iskustvu u području struke i sustava upravljanja kao i osobne karakteristike kandidata.

O izboru komisija pravi zapisnik u kome se evidentira utvrđeno stanje i odluka. O odluci BATA obavještava kandidata u pisanoj formi.

5.3 OSPOSOBLJAVANJE

5.3.1 Tečaj za ocjenitelje

Tečajevi za ocjenitelje, koje priznaje BATA su oni koji su organizirani sukladno uputama EA, ILAC i IAF. Pored tečaja za ocjenitelje u organizaciji BATA, kao važeći se priznaju tečajevi koje organiziraju akreditacijska tijela, koja su članice EA i istovremeno potpisnice MLA, ako na danom području takav sporazum postoji. Kod pripreme tečaja, koji vodi drugo akreditacijsko tijelo, BATA aktivno učestvuje kako bi tečaju dodala karakteristike koje su specifične za BATA (informacije o radu BATA, o SABiH, prikaz internih postupaka relevantnih za ocjenjivanje i ocjenitelje, korištenje obrazaca BATA itd.) kako bi se kandidati za ocjenitelje upoznali sa SABiH.

Tečaj za ocjenitelje traje u pravilu 3 dana, za vodeće ocjenitelje je potreban i dodatni dvodnevni tečaj. Odstupanje od ovih zahtjeva može odobriti direktor, ako za to postoje utemeljeni razlozi.

5.3.2 Stjecanje iskustva u postupku ocjenjivanja

Po uspješno obavljenom tečaju za ocjenitelje slijedi stjecanje praktičnih iskustava u postupcima ocjenjivanja. Njih kandidat stiče uključivanjem u postupke ocjenjivanja.

Praktična iskustva kandidat stiče pregledom dokumentacije podnosioca zahtjeva, prisustvovanjem ocjenjivanju te aktivnostima nakon ocjenjivanja (pregled korektivnih akcija, priprema izvješća).

Uključivanje kandidata u ocjenjivanje provodi se postepeno. U početku kandidat učestvuje kao tihi promatrač ("silent observer"). Zatim kandidat počinje sa aktivnim učešćem u ocjenjivanju na taj način da u dogovoru sa vodećim ocjeniteljem preuzme dio ocjenjivanja, koji obavlja pod nadzorom osposobljenog ocjenitelja.

Slijedi faza u kojoj kandidat aktivno sudjeluje u ocjenjivanju kao ocjenitelj pripravnik. To znači da samostalno ocjenjuje, izvještava o ocjenjivanju, ocjenjuje provedbu korektivnih akcija i priprema nacrt izvještaja. To obavlja pod nadzorom vodećeg ocjenitelje.

Broj ocjenjivanja, kao i ulogu u pojedinom ocjenjivanju, koje mora da prođe kandidat prije njegovog angažiranja, se određuje za svaki slučaj ponaosob. Ovisi prije svega o prethodnom iskustvu kandidata u postupcima akreditiranja, utjecaju trajanja ocjenjivanja u kojima je kandidat učestvovao kao promatrač ili pripravnik te od zaključaka BATA o njegovoj spremnosti.

Pomoćnik direktora za kvalitet, uz učešće voditelja područja na kome će ocjenitelj sudjelovati, priprema plan uvođenja pojedinog kandidata u postupke ocjenjivanja. Ovaj plan se mora uzeti u obzir pri planiranju ocjenjivanja. Pomoćnik direktora za kvalitet određuje način uspostavljanja kontakta sa kandidatom i njegovu ulogu u postupku ocjenjivanja.

Za realiziranje plana odgovoran je pomoćnik direktora za kvalitet. Ukoliko osoblje BATA pri uvođenju kandidata ustanovi da kandidat ne ispunjava kriterije ili pak ustanovi mogućnost skraćivanja njegovog os-

posobljavanja, o tome pravi izvještaj na temelju koga pomoćnik direktora za kvalitet predlaže korektivne akcije, koje skraćuju ili produžuju vrijeme nadzora te ponavljanje pojedinih koraka ili prekidanje osposobljavanja.

5.3.3 Uvođenje u SABiH ocjenitelja drugih akreditacijskih tijela

Prvi kontakt sa ocjeniteljem po pravilu uspostavlja pomoćnik direktora za kvalitet. Ocjeniteljima, koji se prvi puta angažiraju kao ocjenitelji BATA, se šalju i predstavljaju dokumenti i postupci BATA, koji se odnose na sustav i postupak ocjenjivanja (vidi Spisak dokumenata za ocjenitelja).

Vodeći ocjenitelj ocjenitelju drugih akreditacijskih tijela, prije prvog ocjenjivanja u BATA, predstavlja zahtjeve postupaka akreditiranja u BATA. Pomoćnik direktora za kvalitet po potrebi određuje osposobljenog vodećeg ocjenitelja, koji priprema posao ocjenitelja drugog akreditacijskog tijela kod prvog ocjenjivanja u BATA.

5.4 POTVRĐIVANJE OSPOSBLJENOSTI OCJENITELJA

Ocjena osposobljenosti kandidata za ocjenitelje se donosi nakon obavljenog ocjenjivanja pod nadzorom osposobljenog ocjenitelja. Ocjenitelj, koji obavlja nadzor nad ocjenjivanjem pripravnika, o tome pravi izvještaj na obrascu OB 06-01 koji se koristi pri nadzoru ocjenitelja.

Prijedlog za odluku i eventualne korektivne akcije na temelju izvještaja donosi pomoćnik direktora za kvalitet, a konačnu odluku o osposobljenosti potvrđuje direktor BATA.

Za ocjenitelje drugih akreditacijskih tijela osposobljenost i primjerenost za učešće u BATA utvrđuje pomoćnik direktora za kvalitet nakon uvida u osposobljenost i iskustva koja posjeduje sam ocjenitelj.

Status eksperata potvrđuje komisija, koja odabire kandidate za početak osposobljavanja za ocjenitelje.

6. REGISTAR OCJENITELJA I EKSPERATA

Registar ocjenitelja i eksperata je zbir osobnih podataka, koji se vodi na temelju pisane suglasnosti svih koji su uvršteni u registar. Namjena vođenja podataka je utvrđivanje ispunjenosti zahtjeva za ocjenitelje i eksperte te prikazivanje podataka o osposobljenosti drugim akreditacijskim tijelima i ostalim koji imaju pravo to tražiti.

Kandidati za koje se ustanovi da ispunjavaju sve zahtjeve iz ovoga dokumenta, na temelju pozitivne preporuke osposobljenog ocjenitelja, dobivaju status osposobljenog ocjenitelja ili, ako ispunjavaju samo kriterije iz područja struke, osposobljenog eksperta.

Oni koji prema prijavi još ne ispunjavaju sve zahtjeve za ocjenitelja ili eksperta, se uvrštavaju u registar kandidata.

Pomoćnik direktora za kvalitet odlaže cjelokupnu dokumentaciju o ispunjavanju zahtjeva za ocjenitelje, kandidate i eksperte u personalne fajle, te vodi registar ocjenitelja i eksperata. Pomoćnik direktora za kvalitet je odgovoran za održavanje i ažuriranje personalnih fajli kandidata, ocjenitelja i eksperata.

U registru ocjenitelja i eksperata te u personalnim fajlama se nalaze sljedeći podatci:

- ime i prezime te ostali osobni podatci,
- zaposlenje i radno mjesto,
- formalna izobrazba u struci,
- znanje stranih jezika,

- radno iskustvo u području struke i osiguranja kvalitete,
- prethodna zaposlenja,
- iskustva u ocjenjivanju u postupku akreditiranja,
- osposobljenost na području sustava upravljanja kvalitetom/sustavu akreditiranja, ocjenjivanja i aktivnosti ocjenjivanja usklađenosti,
- stručno područje ocjenjivanja (područje, standardi, metode),
- zapisi o rezultatima monitoringa nad radom ocjenitelja,
- datum ažuriranja podataka (datum unosa zadnjeg podatka u fajl,
- kategorija sa područjem stručnosti.

Registar ocjenitelja sadrži detaljne podatke o statusu ocjenitelja (kategorija, tehničko područje, stalni ocjenitelj, privremeni ocjenitelj), toku osposobljavanja (završen tečaj, promatrač, ocjenitelj pod nadzorom) te ocjene iz nadzora prilikom obavljanja ocjenjivanja.

Personalni fajli ocjenitelja i eksperata se čuvaju najmanje 5 godina od dobivanja statusa kandidata, ocjenitelja ili eksperta. Svi podaci iz personalnih fajla i registra su tajni. Svaki ocjenitelj i ekspert ima pristup svojim podacima u personalnoj fajli.

Podaci, koje BATA, uz suglasnost pojedinog ocjenitelja, dostavlja drugim akreditacijskim tijelima su: ime i prezime te ostali podaci za kontakt (naziv, telefon, faks, e-mail), zaposlenje i kategorija.

Personalne fajle ocjenitelja uposlenika BATA se vode na isti način.

7 ODRŽAVANJE STATUSA OCJENITELJA/EKSPERTA

7.1 Opće

Ocjenitelji moraju stalno održavati svoju osposobljenost (u struci i sustavu akreditiranja), prema zahtjevima ovoga dokumenta. Svaku izmjenu podataka iz personalnog fajla moraju sami prijaviti BATA.

Podaci u personalnom fajlu se ažuriraju po prijemu saznanja o izmjenama, a ocjenitelji drugih akreditacijskih tijela moraju najmanje jedanput u godini, prije prvog uključivanja u ocjenjivanje za potrebe BATA, dostaviti eventualno nove podatke o iskustvu, osposobljenosti i nadzoru nad njihovim radom u proteklom periodu.

U zahtjev za zadržavanjem osposobljenosti spada također korištenje ekspertne literature iz područja u kojem su osposobljeni kao ocjenitelji te razvoja politike BATA i spremnosti djelovati sukladno toj politici.

U slučaju da ocjenitelj/ekspert "zapusti" ekspertno područje u kojem je bio osposobljen kao ocjenitelj/ekspert (promjena radnog mjesta, umirovljenje) mora o tome obavijestiti BATA. Od ocjenitelja/eksperta koji žele i nadalje sudjelovati u postupku ocjenjivanja, BATA traži informacije o tome na koji način, na kojem području i kako često se susreću sa strukom. Na temelju prikupljenih podataka BATA dogovara sa ocjeniteljem/ekspertom dalje uključivanje u postupke ocjenjivanja. Rad ocjenitelja/eksperta, koji je "zapustio" područje struke BATA posebno provjerava. Provjera po potrebi uključuje također i provjeru njegove stručnosti (rad pod nadzorom osposobljenog ocjenitelja).

Kako bi zadržao status ocjenitelja mora ocjenitelj obaviti najmanje jedno ocjenjivanje u zadnje dvije godine te redovno prisustvovati dodatnom osposobljavanju ocjenitelja. Ako ocjenitelj više od dvije godine ne obavi niti jedno ocjenjivanje, BATA ga ponovo provjerava kod prvog ponovnog angažiranja.

7.2 Dodatno kontinuirano osposobljavanje ocjenitelja

Ocjenitelji, uposlenici BATA i oni koji povremeno surađuju sa BATA, učestvuju u kontinuiranoj izobrazbi/sastancima, koje organizira BATA sa ciljem izmjene iskustava među ocjeniteljima, upoznavanja sa

izmjenama zahtjeva za akreditaciju, izmjenama u postupcima za akreditiranje, izmjenama dokumentacije i slično.

Ocjenitelje drugih akreditacijskih tijela koji stalno surađuju sa BATA, BATA redovito obavještava o izmjenama svojih relevantnih dokumenata, o zaključcima sa sastanaka sa ocjeniteljima, o relevantnim odlukama donesenim na komitetima itd.

Prije početka ocjenjivanja vodeći ocjenitelj kojeg je odredio pomoćnik direktora za kvalitet obavlja razgovor sa ocjeniteljem, koji povremeno surađuje sa BATA. Tokom razgovora ga upozori na zahtjeve i pravila postupaka BATA te na izmjene u postupcima u periodu od kada je ocjenitelj zadnji puta ocjenjivao za BATA.

7.3 Promjena kategorije ocjenitelja

Promjena kategorije ocjenitelja znači proširenje opsega rada osposobljenog ocjenitelja u novoj kategoriji. Ta promjena predstavlja širenje opsega rada vodećeg ocjenitelja na drugo područje (laboratoriji, inspekcijaska tijela, certifikacijska tijela), proširenja opsega rada vodećeg ocjenitelja na drugo tehničko područje ili proširenje rada ocjenitelja na područje vodećeg ocjenitelja.

Osposobljavanje se izvodi prema planu koji priprema pomoćnik direktora za kvalitet. Prvo ocjenjivanje u drugoj kategoriji ocjenitelji obavljaju kao ocjenitelji pripravnici pod nadzorom osposobljenog vodećeg ocjenitelja, nakon čega se donosi ocjena i potvrđivanje osposobljenosti ocjenitelja za novu kategoriju.

8 PRAĆENJE RADA OCJENITELJA

BATA prati rad ocjenitelja i eksperata sukladno Proceduri PR 06-01 "Monitoring kompetentnosti ocjenitelja".

8.1 Gubitak statusa ocjenitelja

Ocjenitelj gubi status u sljedećim slučajevima:

- ako nije obavljao ocjenjivanje više od 4 godine i ne učestvuje u dodatnom osposobljavanju ocjenitelja,
- kada je ukidanje statusa korektivna akacija po obavljenom monitoringu nad radom ocjenitelja,
- ako ugrožava neovisnost i nepristranost ocjenjivanja te ugled BATA pružanjem usluga konzultiranja tijelima za ocjenjivanje usklađenosti koji traže akreditaciju,
- na pisani zahtjev samog ocjenitelja.

Po gubitku statusa ocjenitelja na snazi ostaju svi zahtjevi o tajnosti podataka, koje se odnose na ocjenitelja dok je radio u sustavu akreditiranja.

9 UGOVORI

Svi osposobljeni ocjenitelji BATA, koji nisu uposlenici BATA i ne pripadaju drugim akreditacijskim tijelima potpisuju sa BATA "Opći sporazum – PD 06-01" o učešću u postupcima ocjenjivanja te "Izjavu o čuvanju poslovne tajne – PD 05-03". Ovi dokumenti detaljno reguliraju odnos između ocjenitelja i BATA. Poshranjuju se u personalnom fajlu svakog ocjenitelja. Izjavu o čuvanju poslovne tajne potpisuju i svi oni koji na neki način učestvuju u postupku ocjenjivanja (kandidati za ocjenitelja, pripravnici, promatrači, gosti i sl.). Ove izjave se pohranjuju u poseban fajl koji se čuva u službi općih poslova BATA.

Sa svakim ocjeniteljem i ekspertom, koji nije uposlenik BATA, se, prije započinjanja pojedinog ocjenjiva-

nja u kojem oni učestvuju, potpisuje Ugovor o djelu. Ugovorom su definirana prava i obaveze za svaki pojedini slučaj ocjenjivanja.